

دانشگاه علوم پزشکی

خدمات بهداشتی درمانی استان تهران

مرکز آموزشی درمانی شهید بهشتی

کنترل وزن و تعادل مایعات

در مددجویان دیالیزی

تهیه و تنظیم:

واحد آموزش به بیمار

تاریخ بازنگری: مهر 1403

شماره سند: ED-TA- 41

✓ از روی برچسب مواد غذایی به میزان سدیم دقت شود و در صورتی که میزان سدیم آن زیاد است، مصرف نشود.

از چه غذاهایی باید پرهیز کرد؟

از مصرف چیپس، پفک، سوسیس، کالباس، زیتون، خیار شور، سس ها و رب های آماده، ماهی شور و دودی، چوب شور و بیسکویت های شور و سبزیجات آماده خودداری شود.

منابع مورد استفاده:

1. نیکروان مفرد، م. کاملترین مرجع اصول مراقبت های ویژه در ICU، ccu و دیالیز، انتشارات نور دانش. تهران، ۳۸۴.
2. مژگان جلال زاده و همکاران، مرور الگوریتمی بر همودیالیز، نشر صفوی، ۱۳۸۹.
3. مرجان سید مظهري، پرستاري داخلي وجراحي برونر و سود ارث. بیماری های کلیه، نشر و تبلیغ بشري، ۱۳۹۰.
4. سایت تبیان، تیرماه ۱۳۹۱.

تلفن های بیمارستان: ۰۲۱-۳۸۳۸۰۷۰۳-۶

آدرس سایت اینترنتی:

<http://beheshti.umsha.ac.ir>

محدودیت نمک

بیماران دیالیزی باید محدودیت بیشتری در مصرف نمک داشته باشند، نمک اضافی از طریق احساس تشنگی، باعث نوشیده شدن آب بیشتر و احتباس مایعات بیشتر خواهد شد.

✓ معمولاً مقدار نمک که برای پخت غذا استفاده می شود کافی است و باید از افزودن نمک اضافی در هنگام خوردن غذا (بر سر سفره) پرهیز شود.

✓ مصرف نمک باید محدود شود، زیرا سبب افزایش فشار خون می شود و فشار خون عوارض بیماری را تشدید می کند.

✓ میزان سدیم توصیه شده ۱۰۰۰ میلی گرم در روز به اضافه ۲۰۰۰ میلی گرم به ازای هر لیتر ادرار دفعی (یعنی تقریباً یک قاشق چای خوری).

✓ حتی المقدور از خوردن غذاهای پخته شده در رستوران ها و غذاهای آماده پرهیز کنید.

✓ غذاهای کنسرو شده را مصرف نکنید.

✓ در صورت مصرف پنیر باید نمک آن را به طور کامل بگیرید.

تعریف:

وقتی کلیه های شما بیمارند، نمی توانند آب بدن را کنترل کنند و ادرار شما خیلی کمتر از حد معمول تولید شده و یا اصلا تولید نمی شود، بنابراین این حجم مایعات در بدن بالا میرود. به طور کلی میزان مایعات ورودی بدن با میزان مایعاتی که از طریق ادرار و دیالیز از بدن خارج می شود باید در تعادل باشد، در غیر این صورت با خطر تجمع مایع در بدن و بروز مشکلات ناشی از آن مواجه خواهید شد.

علائم و نشانه های افزایش مایعات در بدن

- ❖ افزایش ناگهانی وزن
- ❖ تورم پاها
- ❖ پف کردن اطراف چشم ها
- ❖ افزایش فشار خون و سردرد
- ❖ تنگی نفس

کارهایی که باید برای حفظ تعادل مایعات

بدنتان انجام دهید:

- ❖ راه اطمینان از میزان مصرف مایعات وزن کردن می باشد. وزن خود را روزانه اندازه گیری و یادداشت نمایید.
- ❖ در رابطه با مشخص کردن وزن خشک خود با پرستار دیالیز صحبت کنید.
- ❖ مصرف نمک را محدود کنید.

- ❖ از برنامه منظم ورزشی پیروی کنید و حداقل نیم ساعت در روز پیاده روی نمایید.
- ❖ حد مطلوب آن است که اضافه وزن بین دو جلسه دیالیز ۱ کیلوگرم باشد.
- ❖ مایعات روزانه خود را بر اساس فرمول زیر محاسبه نمایید.

مقدار مجاز آب مصرفی در شبانه روز حجم ادرار ۲۴ ساعته + ۵۰۰ تا ۷۰۰ میلی لیتر

برای اینکه محدودیت مایعات را رعایت کنید

به نکات زیر توجه نمایید:

- از ظروف و لیوان مدرج استفاده کنید.
- به میزان مایع موجود در مواد غذایی دقت کنید. نان ۱۰٪، گوشت ها ۶۰٪، میوه ها ۹۰٪ و شربت ها ۱۰۰٪ آب دارند.
- چای، شیر، ماست، بستنی، میوه های آب دار، داروهایی مثل شربت و کلیه مواد غذایی که در دمای اتاق مایع هستند را جزء مایعات محاسبه نمایید.
- به ازای هر نیم درجه تب، ۲۰۰ سی سی به مایعات روزانه خود اضافه کنید.

- از مصرف نوشابه های گاز دار به دلیل فسفر بالا اجتناب کنید.
- در صورت اسهال و استفراغ به مایعات دریافتی شما افزوده می شود، پس با پزشک خود مشورت کنید

برای رفع تشنگی از موارد زیر استفاده کنید:

- ❖ شست و شوی مرتب دهان با آب سرد (بیماران می توانند افشانه ای از مایعات دلخواه خود را در یخچال نگهداری کنید و در مواقع تشنگی مقداری از مایع را به داخل دهان اسپری کنند)
- ❖ مصرف بخشی از مایعات روزانه به صورت یخ (بهتر است به آبی که با آن یخ تهیه می کنید، مقداری آب لیمو اضافه کنید چون باعث تحریک بزاق می شود).
- ❖ استفاده از آب نبات سخت و ترش و یا جویدن آدامس که ترشح بزاق را زیاد می کند.
- ❖ مصرف مایعات در لیوان های کوچک.
- ❖ مصرف میوه ها و سبزی ها به صورت سرد.